

BondsVademecum

Hoofdstuk 1.03 - Aikido

Datum: 11 juli 2012

Aikido

Aikido (ai-ki-do) is, als vele andere Japanse kunsten, een moderne en vredige vorm van traditionele en oude martiale kunst.

De vormen, waaruit het huidige aikido is ontstaan, zijn het oude jiu-jitsu en aiki-jitsu met een sterke relatie tot het klassieke 'ken-jitsu' (zwaardvechten).

De principes van aikido zijn ontwikkeld en geperfectioneerd door o-sensei Morihei Ueshiba. Hij hechtte grote waarde aan de menslievende moraal en zijn weg geeft aan, dat agressiviteit onder controle brengen belangrijker is dan haar te vernietigen.

De letterlijke vertaling van het woord aikido geeft een duidelijk beeld van de doelstelling:

合 Ai = harmonie, eenheid;
氣 Ki = levenskracht, vitale energie;
道 Do = de weg, de manier waarop.

Aikido is dus de studie van de coördinatie van mentale en fysieke energie. Als zodanig is aikido een excellente discipline, die bij de juiste beoefening een perfecte balans geeft tussen lichamelijke en geestelijke energie.

Aikidotechnieken zijn karakteristiek door haar harmonieuze bewegingsvorm en balans en als zodanig een compleet systeem tot persoonlijkheidsvorming.

In fysiek opzicht geeft aikido een harmonieuze ontwikkeling aan het lichaam. Technisch juist uitgevoerde bewegingen geven stabiliteit aan het lichaam. De aikidotechnieken bevorderen een juist gebruik van harmoniserende energie en geven een ontwikkeling van correcte reflectie.

De mentale ontwikkeling wordt door het aikido bevorderd via de noodzaak van coördinatie van lichamelijke en geestelijke energie.

De veelheid van martiale kunsten is terug te vinden in het aikido. Aikido is het meest complete budo. Men vindt er 'nage-waza' (werptechnieken) en 'katame-waza' (controletechnieken) zoals in het judo, 'atemi-waza' (slag- en stoottechnieken) zoals in het jiu-jitsu en karate, maar ook de bewegingsvormen van 'iaido' (zwaardtechnieken).

Aikido kent geen directe aanvalsvormen. Het aikido gaat uit van de bewegingsvorm van de tegenstander en geeft daarin de mogelijkheid tot een dominerende positie ten aanzien van een aanvaller.

De juiste beweging van het lichaam heet 'tai-sabaki'. Dit is de bewegingsvorm zonder verzet en tevens een fundamentele basis voor een correcte aikidotechniek.

Een correcte lichaamsbeweging en een juiste timing geven de beoefenaar de mogelijkheid elke aanval zo te leiden, dat hij zijn aanvaller volledig uit balans brengt en onder controle heeft.

Aikidobewegingen zijn alle cirkel- of spiraalvormig, afhankelijk van de techniek die men kiest.

Aikidobewegingen hebben eveneens een sterke relatie tot de bewegingsvormen van de zwaardvechter. In feite wordt de hand hetzelfde gebruikt als het zwaard.

De historie van het aikido

Aikido heeft haar oorsprong in het klassieke 'bu-jutsu'. Meester Morihei Ueshiba (1883 - 1969) ontwikkelde het huidige aikido. Hij beoefende en bestudeerde vele bu-jutsu-

vormen, waaronder Shinkage ryu (stijl), ken-jitsu (zwaardvechten) en Kito en Daito ryu jiu-jitsu, waarbij zijn meesterschap in het Daito ryu (Aiki) jiu-jitsu een belangrijke plaats inneemt. Ueshiba had in 1915 op Hokkaido Takeda Sokaku ontmoet en van hem ontving hij na enkele jaren een 'menkyo kaiden' (meestergraad in een klassiek budo of bu-jutsu). Ueshiba werd niet alleen beïnvloed door het 'Shintoïsme' en het 'Boeddhisme', maar ook door Onisaburo Deguchi, de voorman van de religieuze groepering 'Omoto Kyo' met wie hij enige tijd op een zendingsreis in China en Mantsjoerije verbleef.

Rond 1920 begon Ueshiba serieus te overwegen een groep buiten de Daito ryu te starten. In 1922 hakte hij de knoop door en startte hij zijn eigen methode die hij 'aiki bu-jutsu' noemde. Zoals de term 'bu-jutsu' al suggereert wekt deze vorm enigszins af van het huidige aikido en waren de technieken nog sterk verbonden met de oude tradities. Later trok hij naar Tokyo en vestigde hij zijn 'dojo' in het district Shinjuku, waar thans het wereldcentrum voor 'aikikai-aikido' is gevestigd.

In 1940 werd deze 'dojo' Kobukai genoemd. Na de tweede wereldoorlog kreeg deze 'dojo' grote bekendheid onder de naam 'aikikai' en de benaming 'aiki-budo' werd definitief veranderd in de naam 'aikido'.

Aikido maakte snelle vooruitgang in de jaren vijftig, toen instructeurs werden uitgezonden over heel Japan.

In 1967 werd Kishomaru Ueshiba benoemd tot directeur van de 'Hombu' (wereldcentrum). In 1969 overleed Morihei Ueshiba op de leeftijd van 86 jaar. Volgens de Japanse traditie werd Kishomaru 'Doshu' (opvolger).

Aikido is thans wereldwijd geaccepteerd als een moderne martiale kunst. Vele directe leerlingen van de 'o-sensei' zijn werkzaam in Europa om ook hier het aikido te verspreiden. In juli 2010 overleed Nobuyoshi Tamura, 8e Dan; hij was 'uchi-dechi' (in de dojo levende leerling en dienaar van de 'o-sensei') en was technisch directeur voor Europa.

Ook in het meer traditionele aikibudo (ontwikkeld door een leerling van o-sensei, Minoru Mochizuki) worden stages georganiseerd.

Aikido buiten Japan

In de jaren '50 werd aikido voor het eerst buiten Japan onderwezen. Gedurende deze periode is er een gestage groei geweest in Europa en Amerika.

Velen voelen zich tot het aikido aangetrokken door het feit, dat aikido gebaseerd is op vreedzame co-existentie en harmonie tussen mens en natuur. Ook het feit dat aikido principieel geen wedstrijdvorm kent, trekt velen sterk aan. Het betekent, dat men niet in rivaliteit is met elkaar, doch samenwerkt aan het doel.

Aikido is een filosofische martiale kunst. Aikido bevordert de lichamelijke en geestelijke weerbaarheid van de beoefenaar. De persoonsvormende en pedagogische waarden die in het aikido verankerd liggen bevorderen doorzettingsvermogen, incasseringsvermogen, verantwoordelijkheidsbesef, zelfdiscipline, hulpvaardigheid en respect.

Aikido geeft innerlijke rust en respect voor het leven. Door de soepele en gracieuze bewegingsvormen verkrijgt men een gezond en lenig, sterk lichaam. Aikido is persoonsvorming op basis van een vredelievende filosofie.

Aikido in Nederland

Aikido in Nederland is in vergelijking met de andere budovormen nog erg jong en in het beginstadium van haar ontwikkeling.

Bij de Judo Bond Nederland wordt aikido geleid door de 'Nationale Commissie Aikido'.

Deze commissie organiseert regelmatig stages onder leiding van Japanse en Europese meesters, danexamens en de jaarlijkse zomerschool.

In 1963 werd in Tilburg de 'Aikido Bond Nederland' opgericht door wijlen P. Beljaars. Dat was de eerste ontwikkeling op het gebied van aikido in Nederland. Deze bond had vooral contacten in België en één keer per jaar kwam Kobayashi 'sensei' naar Tilburg om een stage te verzorgen. Incidenteel kwamen ook andere Japanse leraren naar Nederland. Helaas beperkte de bond de verspreiding van het aikido tot Tilburg en omgeving en was er van een landelijke ontwikkeling geen sprake.

In het begin van de jaren '70 was er binnen de toenmalige Budo Bond Nederland voor het eerst sprake van aikido onderricht. Enige judoleraren bekwaamden zich in het aikido en reisden daarvoor regelmatig naar het buitenland. Zij begonnen met het geven van aikidolessen in eigen dojo.

Teun Tromp haalde maandelijks de Franse leraar Floquet naar Nederland. Deze onderwees in de huidige 'aikibudo-stijl'. In Gennep werd tweemaal per maand lesgegeven door de Duitse leraar Köhler die als assistent van Asai 'sensei' het 'aikikai aikido' onderwees. Een aantal personen uit Brabant en Limburg was toen lid van de Aikido School van Asai 'sensei' in Düsseldorf.

In en rond Den Haag ontwikkelde zich een 'aikikai' groep onder leiding van de Belgische leraren Schelstraten en Dobbeleer.

In 1973 installeerde de Budo Bond Nederland de 'Nationale Commissie Aikido'.

De 'aikikai' dojo verenigden zich in de 'Circle Bushido'. Er werden geregeld Japanse leraren uitgenodigd voor stages in ons land. Examens werden afgenomen en het 'aikikai aikido' ontwikkelde zich in een versneld tempo.

In 1979 ontstond er een splitsing in deze groepering. Een kleine groep richtte een eigen bond op, de N.C.A.B. De oorzaak van deze splitsing was een competentiekwestie die voornamelijk draaide om het bevoegd lesgeven.

In 1986 sloot de Nederlandse Aikido Bond zich aan bij de Judo Bond Nederland en toen bestonden er nog twee andere bonden die ijverden voor de erkenning van NOC*NSF.

In 1990 werd weer een nieuwe bond opgericht, de Aikido Renmei Nederland en ook deze bond ondernam pogingen om tot NOC*NSF te worden toegelaten.

In mei 1991 werd door NOC*NSF besloten de Judo Bond Nederland definitief te erkennen als enige organisatie voor judo, jiu-jitsu en aikido, maar in 2008 besloot NOC*NSF onder druk van een aantal aikidogroeperingen buiten de Judo Bond Nederland een poging te doen om toch te komen tot één aikido bond.

In december 2008 zijn daarop verschillende Nederlandse aikidogroeperingen met ondersteuning van NOC*NSF in een 'Oprichtingswerkgroep' aan de slag gegaan met de oprichting van een nieuwe, nationale aikido-organisatie, te noemen 'Aikido Nederland'. Aikido Nederland zou (het overgrote deel van) de bestaande Aikido-organisaties in Nederland moeten opnemen.

De aikidosectie van de JBN (die Aikikai-Aikido, Ki-Aikido en Aikibudo representeert) heeft positief, constructief en pro-actief naar de daarvoor ingezette weg gekeken. Aikido Nederland is op 13 juni 2009 formeel opgericht, maar niet alle aikido-organisaties in Nederland besloten te participeren. Ook de aikidoka van de Judo Bond Nederland besloten zich niet aan te sluiten. Wel is er informeel contact tussen Aikido Nederland en de aikidoka van de Judo Bond Nederland.